Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 21. novembra 2019*

„Predhodno odločanje – Modeli – Uredba (ES) št. 6/2002 – Člen 90(1) – Začasni in zaščitni ukrepi – Pristojnost nacionalnih prvostopenjskih sodišč – Izključna pristojnost sodišč, določenih v tej določbi“

V zadevi C-678/18,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske) z odločbo z dne 2. novembra 2018, ki je prispela na Sodišče 5. novembra 2018, v postopku

Procureur-Generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden,

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi M. Vilaras (poročevalec), predsednik senata, S. Rodin, D. Šváby, sodnika, K. Jürimäe, sodnica, in N. Piçarra, sodnik,

generalni pravobranilec: M. Campos Sánchez-Bordona,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Procureur-Generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden R. van Peursem, agent,

– za nizozemsko vlado C. S. Schillemans in M. Bulterman, agentki,

– za Evropsko komisijo É. Gippini Fournier in A. Nijenhuis, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 18. septembra 2019

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 90(1) Uredbe Sveta (ES) št. 6/2002 z dne 12. decembra 2001 o modelih Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 27, str. 142).

* Jezik postopka: nizozemščina.

2 Ta predlog je bil vložen v okviru zahteve za varstvo zakonitosti, ki jo je vložil Procureur-Generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden (državni tožilec pri vrhovnem sodišču Nizozemske; v nadaljevanju: državni tožilec) zoper sodbo sodnika rechtbank Amsterdam (sodišče v Amsterdamu, Nizozemska), pristojnega za izdajo začasne odredbe, ki je bila razglašena 12. januarja 2017 v zvezi z določitvijo sodišč, ki so pristojna za izdajo začasnih in zaščitnih ukrepov na področju modelov Skupnosti.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Naslov IX Uredbe št. 6/2002, naslovljen „Pristojnost in postopek v pravnih postopkih v zvezi z modeli Skupnosti“, vsebuje oddelek 2 z naslovom „Spori v zvezi s kršitvijo in veljavnostjo modelov Skupnosti“, ki ga sestavljajo členi od 80 do 92 te uredbe.

4 Člen 80 Uredbe št. 6/2002, naslovljen „Sodišča za modele Skupnosti“, v odstavku 1 določa:

„Države članice na svojem ozemlju določijo kar najmanjše število nacionalnih sodišč prve in druge stopnje (sodišča za modele Skupnosti), ki izvajajo naloge po tej uredbi.“

5 Člen 81 te uredbe, naslovljen „Pristojnost v zvezi s kršitvami in veljavnostjo“, določa:

„Sodišča za modele Skupnosti imajo izključno pristojnost:

(a) pri tožbah glede kršitve in – če so po nacionalni zakonodaji dovoljene – tožbah glede grožnje kršitve modelov Skupnosti;

(b) pri tožbah na ugotovitev nekršitev modelov Skupnosti, če so po nacionalni zakonodaji dovoljene;

(c) pri tožbah na ugotovitev ničnosti neregistriranega modela Skupnosti;

(d) pri nasprotnih tožbah na ugotovitev ničnosti modela Skupnosti, ki se pojavijo kot posledica tožb pod točko (a).“

6 Člen 90 navedene uredbe, naslovljen „Začasni ukrepi, vključno z zaščitnimi ukrepi“, določa:

„1. Pri sodišču države članice, vključno s sodišči za modele Skupnosti, se lahko vloži zahteva za začasne ukrepe vključno z zaščitnimi ukrepi v zvezi z modelom Skupnosti, ki obstajajo v zakonodaji te države v zvezi s pravicami iz nacionalnega modela, tudi če ima po tej uredbi pristojnost glede vsebine zadeve sodišče za modele Skupnosti v drugi državi članici.

[…]

3. Sodišče za modele Skupnosti, katerega pristojnost temelji na členu 82(1), (2), (3) ali (4), je pristojno za izdajo začasnih ukrepov, vključno z zaščitnimi ukrepi, ki se ob upoštevanju vsakega nujnega postopka za priznanje in izvršbo v skladu z naslovom III Konvencije o pristojnosti in izvrševanju uporabljajo na ozemlju vsake države članice. Takšne pristojnosti nima nobeno drugo sodišče.“

Nizozemsko pravo

7 Člen 3 wet tot uitvoering van de verordening van de Raad van de Europese Unie betreffende Gemeenschapsmellen houdende aanwijzing van de rechtbank voor het Gemeenschapsmodel (Uitvoeringswet EG – verordening betreffende Gemeenschapsmellen) (zakon o izvajanju uredbe Sveta Evropske unije o modelih Skupnosti in o določitvi sodišča za modele Skupnosti) z dne 4. novembra 2004 (Stb. 2004, št. 573; v nadaljevanju: zakon z dne 4. novembra 2004) določa:

„Za vse tožbe iz člena 81 Uredbe [št. 6/2002] je na prvi stopnji izključno pristojno sodišče v Haagu, za izdajo začasne odredbe pa sodnik tega sodišča, pristojen za izdajo začasne odredbe.“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

8 Družba Spin Master Ltd je podjetje s sedežem v Torontu (Kanada), ki opravlja dejavnost v sektorju igrač. Pod znamko Bunchems trži igračo, sestavljeno iz majhnih plastičnih kroglic, ki se med seboj sprijemajo, v osmih barvah. S temi kroglicami je mogoče ustvariti različne oblike in like.

9 Družba Spin Master je 16. januarja 2015 v svojem imenu to igračo registrirala kot model Skupnosti pod številko 002614669-0002.

10 Družba High5 Products BV je družba s sedežem v Waalwijku (Nizozemska), ki pod imenom „Linkeez“ distribuira igračo, sestavljeno iz majhnih plastičnih kroglic, ki se med seboj sprijemajo, prav tako v osmih barvah.

11 Družba Spin Master je z dopisom z dne 18. novembra 2016 od družbe High5 Products zahtevala, naj preneha kršiti zgoraj navedeni model Skupnosti.

12 Ker družba High5 Products na to zahtevo ni odgovorila, je družba Spin Master pri sodniku rechtbank Amsterdam (sodišče v Amsterdamu), pristojnemu za izdajo začasne odredbe, vložila zahtevo za izdajo začasne odredbe, da se družbi High5 Products prepove trženje igrače, ki jo distribuira.

13 Ker je bil glede njega vložen ugovor nepristojnosti, je sodnik rechtbank Amsterdam (sodišče v Amsterdamu), pristojen za izdajo začasne odredbe, v sodbi z dne 12. januarja 2017 ugotovil, da je pristojen za odločanje o zahtevi za izdajo začasne odredbe, ki mu je bila predložena. V zvezi s tem se je oprl na okoliščino, da mu je po eni strani z nizozemskim pravom podeljena pristojnost za odločanje o istovrstni zahtevi, ki temelji na modelu Beneluks in, po drugi strani, da člen 3 zakona z dne 4. novembra 2004 ne pomeni, da ne bi bil pristojen v okviru postopka za izdajo začasne odredbe, ki privede do vložitve zahteve za prepoved, omejene na ozemlje Nizozemske, kakršna je ta, o kateri odloča.

14 Državni tožilec je 31. avgusta 2018 zoper to sodbo pri Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske) vložil zahtevo za varstvo zakonitosti z obrazložitvijo, da ima po njegovem mnenju sodnik rechtbank Den Haag (sodišče v Haagu, Nizozemska), pristojen za izdajo začasne odredbe, kot sodišče, določeno na podlagi člena 80(1) Uredbe št. 6/2002, izključno pristojnost na področju modelov Skupnosti, vključno z začasnimi in zaščitnimi ukrepi.

15 Predložitveno sodišče navaja, da mu je postavljeno vprašanje, ali člen 90(1) Uredbe št. 6/2002 nasprotuje temu, da zakonodaja države članice določa, da izključna pristojnost sodišč, določenih na podlagi člena 80(1) te uredbe, velja tudi za začasne in zaščitne ukrepe v smislu tega člena 90(1).

16 Predložitveno sodišče poudarja dejstvo, da je s sprejetjem člena 3 zakona z dne 4. novembra 2004 nizozemski zakonodajalec skušal izkoristiti posebno strokovno znanje rechtbank Den Haag (sodišče v Haagu) in Gerechtshof Den Haag (pritožbeno sodišče v Haagu, Nizozemska) na področju

intelektualne lastnine. Ugotavlja, da je vprašanje izključne pristojnosti sodišč, določenih na podlagi člena 80(1) Uredbe št. 6/2002, za začasne in zaščitne ukrepe privedlo do različnih presoj v sodni praksi in doktrini, in to tudi v državah članicah, ki niso Kraljevina Nizozemska.

17 Predložitveno sodišče se sprašuje, kako je treba razlagati člen 90(1) Uredbe št. 6/2002. V skladu s prvo razlago naj bi zakonodajalec Unije tako uvedel nujno izjemo od volje, ki je bila drugače izražena v tej uredbi, da spodbudi specializacijo sodnikov, saj države članice nimajo svobode, da bi sodiščem za modele Skupnosti podelile izključno pristojnost za odločanje o vseh zahtevah za izdajo začasnih in zaščitnih ukrepov na področju modelov. V skladu z drugo razlago naj bi zakonodajalec Unije tako le želel dovoliti državam članicam, da v svoji nacionalni zakonodaji določijo, da je pristojnost za odločanje o tovrstnih zahtevah podeljena tudi drugim sodiščem, pristojnim za izdajo takšnih ukrepov v zadevah v zvezi z nacionalnimi modeli.

18 Prav tako navaja, da se člen 90 – ker člen 81 Uredbe št. 6/2002 obvezno določa notranjo pristojnost sodišč za modele Skupnosti za zahtevke, na katere se ta člen nanaša – uporabi le za začasne in zaščitne ukrepe druge narave.

19 Nazadnje predložitveno sodišče pojasnjuje, da razveljavitev sodbe na podlagi zahteve za varstvo zakonitosti, ki jo je vložil državni tožilec, ne vpliva na pravni položaj strank, na katere se ta sodba nanaša, saj se razprave v tem primeru nanašajo le na pravno vprašanje, ki je postavljeno v številnih zadevah in ki je predmet različnih presoj.

20 V teh okoliščinah je Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba člen 90(1) Uredbe [št. 6/2002] razlagati tako, da je z njim na vsa sodišča neke države članice, navedena v njem, obvezno prenesena pristojnost, da odredijo začasne in zaščitne ukrepe, ali pa je z njim državam članicam – v celoti ali delno – prepuščeno, da pristojnost za odreditev takih ukrepov prenesejo izključno na sodišča, ki so v skladu s členom 80(1) [navedene uredbe] navedena kot sodišča (prve in druge stopnje) za modele Skupnosti?“

Dopustnost predloga za sprejetje predhodne odločbe

21 Glede na navedbe predložitvenega sodišča zahteva za varstvo zakonitosti spada na področje izključne pristojnosti državnega tožilca, njen namen pa je razveljavitev sodne odločbe po tem, ko so bila redna pravna sredstva, ki so na voljo strankam, izčrpana. Če se taki zahtevi za varstvo zakonitosti ugodi, se zadevna sodna odločba razveljavi, ne da bi pri tem vendarle prišlo do spremembe položaja *inter partes*.

22 Nizozemska vlada navaja, da je predlog za sprejetje predhodne odločbe dopusten, ker mora predložitveno sodišče odločiti o zahtevi za varstvo zakonitosti, ki jo je vložil generalni državni tožilec in ki je pravno sredstvo, namenjeno zagotavljanju enotnosti prava in njegovega razvoja na nacionalni ravni.

23 Opozoriti je treba, da v skladu z ustaljeno sodno prakso člen 267 PDEU predložitve predloga za sprejetje predhodne odločbe Sodišču sicer ne pogojuje s kontradiktornostjo postopka, med katerim bo nacionalno sodišče postavilo vprašanje za predhodno odločanje, vendar pa lahko nacionalna sodišča sprožijo postopek, le če pred njimi poteka postopek in če odločajo v postopku, ki bo pripeljal do izdaje sodne odločbe (sodbi z dne 25. junija 2009, Roda Golf & Beach Resort, C-14/08, EU:C:2009:395, točki 33 in 34, in z dne 16. junija 2016, Pebros Servizi, C-511/14, EU:C:2016:448, točka 24).

24 V zvezi s tem je pomembno le, kot je generalni pravobranilec poudaril v točki 33 sklepnih predlogov, da sodišče, ki prosi za pomoč Sodišča, izvaja sodno funkcijo in meni, da je razlaga prava Unije potrebna za njegovo odločitev. Okoliščina, da položaja med strankami spora, iz katerega izhaja predlog za sprejetje predhodne odločbe, po izdaji te odločbe ni več mogoče spremeniti, ne more vplivati na te preudarke, ki se nanašajo na naravo nalog, ki jih opravlja predložitveno sodišče.

25 Poleg tega je treba spomniti, da čeprav izraz „izreči sodbo“ v smislu člena 267, drugi odstavek, PDEU zajema celoten postopek, v katerem se izda sodba predložitvenega sodišča, ga je treba razlagati široko, da bi se izognilo temu, da bi se veliko procesnih vprašanj štelo za nedopustna in jih Sodišče ne bi moglo razlagati, in da bi Sodišče lahko odločalo o razlagi vseh določb prava Unije, ki jih mora predložitveno sodišče uporabiti (glej v tem smislu sodbi z dne 11. junija 2015, Fahnenbrock in drugi, C-226/13, C-245/13, C-247/13 in C-578/13, EU:C:2015:383, točka 30, in z dne 16. junija 2016, Pebros Servizi, C-511/14, EU:C:2016:448, točka 28).

26 Iz zgoraj navedenega izhaja, da je sodišče, zoper odločbe katerega ni pravnih sredstev v smislu člena 267 PDEU, kadar se sprašuje o razlagi prava Unije v okviru zahteve za varstvo zakonitosti, Sodišču dolžno postaviti vprašanje za predhodno odločanje ne glede na okoliščino, da položaj *inter partes* po izdaji odločbe Sodišča v okviru predhodnega odločanja ne bo spremenjen.

27 Zato je predlog za sprejetje predhodne odločbe dopusten.

Vprašanje za predhodno odločanje

28 Predložitveno sodišče s svojim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 90(1) Uredbe št. 6/2002 razlagati tako, da določa, da so sodišča držav članic, ki so pristojna za izdajo začasnih ali zaščitnih ukrepov v zvezi z nacionalnim modelom, pristojna tudi za izdajo takih ukrepov v zvezi z modelom Skupnosti, ali pa je državam članicam – v celoti ali delno – prepuščeno, da izključno pristojnost v zvezi s tem podelijo samo sodiščem, ki so določena kot sodišča za modele Skupnosti.

29 Člen 90(1) Uredbe št. 6/2002 določa, da se lahko pri sodišču države članice, vključno s sodišči za modele Skupnosti, vloži zahteva za začasne ukrepe vključno z zaščitnimi ukrepi v zvezi z modelom Skupnosti, ki obstajajo v zakonodaji te države v zvezi s pravicami iz nacionalnega modela, tudi če ima po tej uredbi pristojnost glede vsebine zadeve sodišče za modele Skupnosti v drugi državi članici.

30 Vprašanje predložitvenega sodišča se nanaša posebej na prvi del te določbe, in sicer na določitev sodišč v vsaki državi članici, pristojnih za izdajo začasnih in zaščitnih ukrepov v zvezi z modelom Skupnosti.

31 Opozoriti je treba, da je treba pri razlagi določbe prava Unije upoštevati ne le njeno besedilo, ampak tudi okvir in cilje, ki jih uresničuje ureditev, katere del je (sodba z dne 22. junija 2016, Thomas Philipps, C-419/15, EU:C:2016:468, točka 18 in navedena sodna praksa).

32 Iz besedila člena 90(1) Uredbe št. 6/2002 izhaja, da lahko pravni subjekt zahteva izdajo začasnih in zaščitnih ukrepov v zvezi z modelom Skupnosti ne le pri sodišču za modele Skupnosti države članice, temveč tudi pri katerem koli sodišču te države, ki je pristojno za sprejetje takih ukrepov v zvezi z nacionalnimi modeli. V zvezi s tem uporaba izraza „vključno“, kot je generalni pravobranilec poudaril v točki 41 sklepnih predlogov, potrjuje, da ni nujno, da gre za specializirano sodišče.

33 Zaradi uporabe izraza „lahko“ v členu 90(1) Uredbe št. 6/2002 ta ugotovitev ni vprašljiva. Uporabe tega izraza ni mogoče šteti, kot da pomeni, da je s to določbo državam članicam podeljena diskrecijska pravica glede dodelitve pristojnosti na področju začasnih in zaščitnih ukrepov v zvezi z modelom Skupnosti. Kot generalni pravobranilec poudarja v točki 66 sklepnih predlogov, se namreč izraz „lahko“ nanaša le na pravne subjekte, ki želijo sprožiti postopek pred sodiščem, da to izda začasni ali zaščitni ukrep, ki je povezan z eno od tožb, navedenih v členu 81 Uredbe št. 6/2002.

34 Poleg tega, čeprav nizozemska vlada trdi, da se s to določbo ne ureja notranja pristojnost sodišč v državi članici, temveč se natančno določajo pravila o mednarodni pristojnosti na področju začasnih in zaščitnih ukrepov, pa iz izčrpnega branja navedene določbe izhaja, da se samo njenemu drugemu delu, ki kot tak ni predmet vprašanja, ki ga je postavilo predložitveno sodišče, lahko dodeli tak obseg, ki ne vpliva na vprašanje določitve sodišč v vsaki državi članici, pristojnih za izdajo začasnih in zaščitnih ukrepov v zvezi z modelom Skupnosti.

35 V nasprotju s tem, kar trdi ta vlada, je poleg tega ugotovitev iz točke 32 te sodbe potrjena z okvirom, v katerega je umeščen člen 90(1) Uredbe št. 6/2002.

36 V zvezi s tem je treba poudariti, da je ta določba del naslova IX te uredbe, naslovljenega „Pristojnost in postopek v pravnih postopkih v zvezi z modeli Skupnosti“. Natančneje, je v oddelku 2 tega naslova, ki je naslovljen „Spori v zvezi z kršitvijo in veljavnostjo modelov Skupnosti“ in ki vsebuje člene od 80 do 92 navedene uredbe.

37 Iz splošne sistematike Uredbe št. 6/2002 pa izhaja, da določbe v tem oddelku 2 vsebujejo posebna pravila o sodni pristojnosti na področju tožb glede kršitve ali tožb za ugotovitev ničnosti modela Skupnosti. Ta posebna pravila se razlikujejo tudi od pravil o pristojnosti v sporih o modelih Skupnosti, ki niso tožbe glede kršitve in tožbe za ugotovitev ničnosti, navedene v oddelku 3 naslova IX navedene uredbe.

38 Zato se v nasprotju s tem, kar trdi nizozemska vlada, začasni in zaščitni ukrepi glede modela Skupnosti, navedeni v členu 90(1) Uredbe št. 6/2002, po eni strani nanašajo na tožbe glede kršitve ali za ugotovitev ničnosti iz člena 81 te uredbe in jih, po drugi strani, lahko odredijo sodišča države članice, ki so pristojna za sprejetje takih ukrepov v zvezi z nacionalnimi modeli.

39 V zvezi s tem obseg člena 90(1) Uredbe št. 6/2002 ne more biti drugačen od obsega drugih določb oddelka 2 naslova IX te uredbe, ker se v navedenem členu 90(1) navedene uredbe, tako kot v členih od 82 do 89 navedene uredbe – kot generalni pravobranilec poudarja v točki 50 sklepnih predlogov – napotuje na tožbe, navedene v členu 81 iste uredbe.

40 Takšna razlaga tega člena 90(1) med drugim ustreza ciljem, ki jim sledi Uredba št. 6/2002. Zakonodajalec Unije je z uvedbo sodišč za modele Skupnosti v vsaki državi članici namreč želel vzpostaviti specializacijo sodišč, pristojnih na področju modelov Skupnosti, da bi, kot je navedeno v uvodni izjavi 28 te uredbe, prispeval k enotni razlagi pogojev za njihovo veljavnost.

41 Zato je zakonodajalec Unije, čeprav je uresničevanje tega cilja enotne razlage povsem utemeljeno v zvezi s sodnimi postopki, ki se nanašajo na vsebino tožb glede kršitev ali ugotovitev ničnosti, v uvodni izjavi 29 Uredbe št. 6/2002 opozoril tudi, da je treba izvrševanje pravic, ki jih podeljuje model Skupnosti, na učinkovit način zagotoviti po vsem ozemlju Unije. Zato je lahko določil, da v primeru zahtev za izdajo začasnih in zaščitnih ukrepov v zvezi s kršitvami ali ugotovitvami ničnosti potreba po bližini in učinkovitosti prevlada nad ciljem specializacije.

42 Dodelitev pristojnosti za sprejetje takšnih ukrepov vsakemu sodišču države članice, pristojnemu za sprejetje ukrepov iste vrste glede nacionalnih modelov, bi tako lahko hitro in učinkovito odpravila dejanja, s katerimi so kršene pravice imetnikov modela Skupnosti.

43 Poleg tega je učinek takih začasnih in zaščitnih ukrepov po naravi časovno omejen, njihova odreditev od sodišča, pristojnega na tem področju, pa ne more vplivati na izid tožbe zaradi kršitve ali tožbe za ugotovitev ničnosti glede vsebine, ki spada na področje izključne pristojnosti sodišč za modele Skupnosti.

44 Iz zgoraj navedenega izhaja, da je treba člen 90(1) Uredbe št. 6/2002 razlagati tako, da določa, da so sodišča držav članic, ki so pristojna za izdajo začasnih ali zaščitnih ukrepov v zvezi z nacionalnim modelom, pristojna tudi za izdajo takih ukrepov v zvezi z modelom Skupnosti.

Stroški

45 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

Člen 90(1) Uredbe Sveta (ES) št. 6/2002 z dne 12. decembra 2001 o modelih Skupnosti je treba razlagati tako, da določa, da so sodišča držav članic, ki so pristojna za izdajo začasnih ali zaščitnih ukrepov v zvezi z nacionalnim modelom, pristojna tudi za izdajo takih ukrepov v zvezi z modelom Skupnosti.

Podpisi